FUNDACJA JANA PAWŁA II

OŚRODEK DOKUMENTACJI

I STUDIUM PONTYFIKATU JANA PAWŁA II

Nr 2/2016

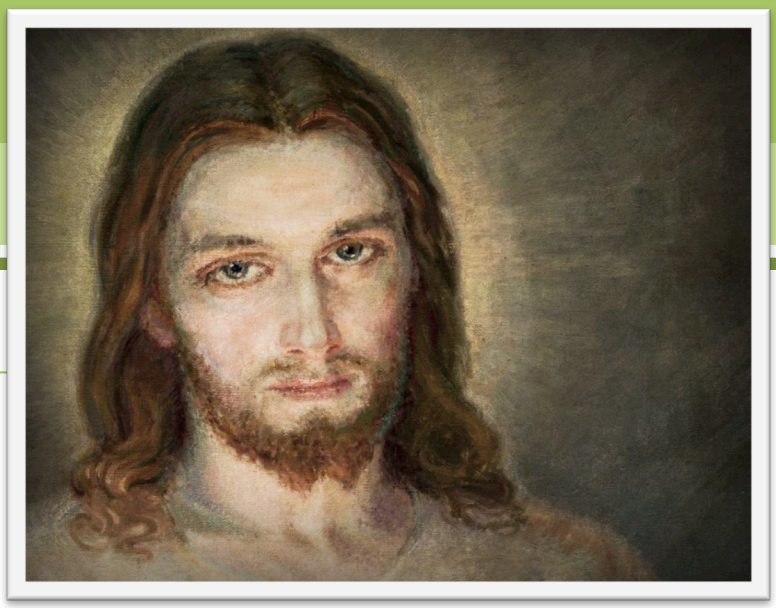

OSTATNIE WYDARZENIA

LUTY 2016 r. w wydawnictwie „Biblioteca de los Autores Cristianos" zostało opublikowane hiszpańskie tłumaczenie książki K. Wojtyły, „Odnowa Kościoła i świata. Refleksje soborowe", opracowanej w naszym Ośrodku. Publikacja powstała we współpracy z Papieskim Uniwersytetem San Dámaso w Madrycie.

13 MARCA 2016 r. odbyło się w Rzymie spotkanie „Oblicza miłosierdzia" poświęcone przesłaniu dwóch papieskich dokumentów – encyklice „Dives in Misericordia" i bulli "Misericordiae Vultus" (zob. s. 2)

28 MARCA 2016 r. w Domu Jana Pawła II miało miejsce świąteczne spotkanie polskich rodzin z duszpasterstwa przy rzymskim kościele św. Stanisława BM (zob. s. 3)

Drodzy Przyjaciele!
Członkowie Fundacji Jana Pawła II i wszyscy, którym drogie jest dziedzictwo Papieża Polaka

Rok Miłosierdzia jest czasem łaski, w którym każdy odnajduje na nowo swoją drogę do Boga i do drugiego człowieka. Święta s. Faustyna i św. Jan Paweł II przypomnieli światu o miłosiernym obliczu Boga, a papież Franciszek przynagla nas do pełnienia dzieł miłosierdzia. Miłosierdzie Boga wyzwala miłosierdzie ludzkie. Każdy jest wezwany, by odpowiedzieć na miłość Bożą całym swoim życiem. Wiodącym tematem drugiego numeru naszego biuletynu jest miłosierdzie. Jest ono siłą tworzenia dobra i lepszej przyszłości. Święty Jan Paweł II uczył nas prawdy o Bogu, człowieku i świecie. Tym samym uczył nas żyć, naśladując miłosiernego Pana, by budować w ten sposób, dzień po dniu, cywilizację miłości. W tym wielkim projekcie każdy ma swoje zadanie: Fundacja, Ośrodek, ja i Ty; my wszyscy, którzy wierzymy w moc Bożego miłosierdzia.

Ks. Andrzej Dobrzyński

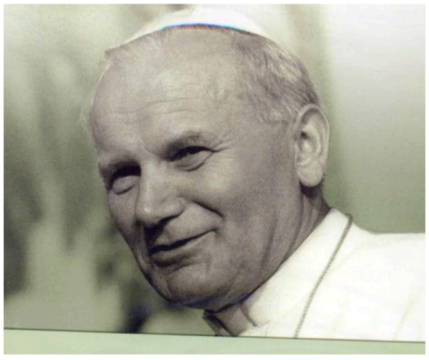

Nie mogę nie wspomnieć także wielkiej troski Fundacji o rozwój i zachowanie chrześcijańskiego dziedzictwa kultury polskiej wśród rodaków rozsianych po całym świecie. (…) Dobrze, że ta rzeka polskości, polskiej kultury i polskiego chrześcijaństwa płynie dalej, ożywiając nowe pokolenia. Tej kulturze służy także Ośrodek Dokumentacji Pontyfikatu, który z godną podziwu precyzją rejestruje wydarzenia ostatnich lat, a także gromadzi religijne i narodowe pamiątki. Poprzez swe zbiory biblioteczne, archiwalne i muzealne Ośrodek ten pisze historię, a zarazem uczy patriotycznego myślenia i służy utrwalaniu niezniszczalnych wartości narodowych i chrześcijańskich

Jan Paweł II do Przyjaciół Fundacji, Watykan, 26 października 1995 r.

OBLICZA MIŁOSIERDZIA

13 marca br., w Rzymie, z inicjatywy Ośrodka Pontyfikatu i duszpasterstwa przy kościele św. Stanisława BM zostało zorganizowane spotkanie zatytułowane „Oblicza miłosierdzia". Miało ono na celu przypomnienie treści encykliki „Dives in misericordia" św. Jana Pawła II oraz przybliżenie znaczenia Roku Miłosierdzia w świetle bulli „Misericordiae vultus" papieża Franciszka. Tematy te zostały podjęte w dwóch konferencjach przez: ks. Andrzeja Dobrzyńskiego i o. Zdzisława Kijasa OFMConv. Poniżej przytaczamy fragment drugiego wystąpienia. Obie wypowiedzi w wersji video można obejrzeć na stronie internetowej Ośrodka, w zakładce BLOG oraz na kanale You Tube.

„Kiedy mówimy o miłosierdziu nie mówimy o «czymś», ale mówimy o «kimś». Miłosierdzie o którym mówią chrześcijanie posiada konkretne imię, czyli konkretne oblicze i obliczem chrześcijańskiego miłosierdzia nie jest «coś», ale Jezus Chrystus. Aby zasadnie mówić o miłosierdziu trzeba zawsze poruszać się w obszarze pewnych wartości. Miłosierdzie ma w sobie coś z podnoszenia człowieka. Jeżeli nie wiemy, na jaki poziom mamy go podnieść, albo skąd mamy go podnieść, to wtedy wszelkie nasze wysiłki będą mijały się z celem. Miłosierdzie nie jest tylko dobroczynnym dziełem, lecz jest wychodzeniem naprzeciw sytuacji, w jakiej konkretny człowiek się znalazł. Dlatego też miłosierdzie, zanim będzie czynione, musi posiadać skalę wartości. Działanie miłosierne przywraca zagubionym wartościom ich należne miejsce. Trzeba koniecznie mieć merytoryczne tło, które pozwoli następnie odczytać sens i potrzebę miłosierdzia. Pierwszy element Miłosierdzia to oblicze Chrystusa. Gdy mówimy, że świat, czyli żyjący w nim człowiek, potrzebuje miłosierdzia, od razu rodzi się pytanie: dlaczego? Encyklika «Dives in Misericordia», została napisana dla cierpiącego, zranionego grzechem świata, w którym Bóg często przedstawiony jest jako ten, który ogranicza wolność człowieka. Jean-Pierre Sartre, francuski filozof-ateista mówił, że jeśli Bóg istnieje, człowiek jest niczym; jeśli Boga nie ma, człowiek jest wszystkim. Takiemu podejściu przeciwstawiał się Jan Paweł II, kiedy mówił, że im bardziej posłannictwo jakie spełnia Kościół jest skoncentrowane na człowieku, im bardziej jest antropocentryczne, tym bardziej musi się potwierdzać

„Mówienie o prawdzie jest też dziełem miłosierdzia"

teocentrycznie, tzn. musi być skierowane na Boga i na osobę Jezusa Chrystusa. W kulturze współczesnej, nazwanej kulturą płynnych wartości, czy płynnych celów, należy z równą siłą mówić o miłosierdziu co o prawdzie. Czasami odnoszę wrażenie, że należy bardziej mówić o prawdzie niż czynić miłosierdzie. Mówienie o prawdzie jest też dziełem miłosierdzia. Nie zacieśnia się ono wyłącznie do świadczenia pomocy materialnej, ale w czasie w którym żyjemy mówienie, co jest prawdą, co jest fałszem, mówienie o prawdzie jako takiej jest wielkim dziełem miłosierdzia. Kościół był zawsze środkiem, apostołem miłosierdzia, kiedy głosił prawdę. Z tej prawdy rodziły się również właściwe czyny. W świecie pełnym zamieszania, pełnym płynności, głoszona prawda wiary staje się tym bardziej dziełem miłosierdzia. Prawda o Bogu, który objawił się w pełni w Jezusie Chrystusie jest bowiem istotnym tłem do rozmowy

o miłosierdziu i równocześnie zachętą do jego pełnienia. Jeżeli bowiem nie ma odniesienia do Boga, który jak wierzymy jest też sędzią, to nikt ludzi nie zobowiąże, by byli względem siebie miłosierni."

O. Zdzisław Kijas OFMConv.

„KOGO SZUKASZ?” (J 20,15)

W poniedziałek wielkanocny, około południa, pomimo deszczowej pogody Dom Jana Pawła II przy rzymskiej Via Cassia wypełnił się gwarem powitań i rozmów. Tego dnia około 80 osób z duszpasterstwa rodzin przy kościele św. Stanisława BM w Rzymie zgromadziło się, aby wspólnie przeżywać radość Zmartwychwstania Pańskiego. Opiekunem grupy jest ks. prał. Paweł Ptasznik, rektor kościoła i duszpasterz polskiej emigracji w Rzymie. Razem z ks. dyr. Andrzejem Dobrzyńskim i s. Remigią Sawicką w różny sposób towarzyszyłam naszym gościom przez cały czas ich pobytu w Domu JPII. W programie spotkania był czas na Eucharystię, adorację, refleksję i wspólny posiłek. Jednak wszystko zaczęło się od wizyty w Ośrodku Dokumentacji i Studium Pontyfikatu JPII. W południe podzieleni na trzy zespoły zaczęliśmy zwiedzanie zbiorów muzealnych. Każda grupa ze swoim przewodnikiem podążała inną trasą. Mnie przypadło w udziale oprowadzanie dzieci i nieco starszej młodzieży, których już od rana wypatrywałam wśród gromadzących się osób.

Uznałam, że najlepiej będzie, gdy oglądanie pamiątek pontyfikatu połączę z elementami zabawy. Pomysł okazał się trafiony. W ten sposób nie tylko ciekawie spędziliśmy czas, ale również zachęciło to naszych małych gości do twórczego zaangażowania. Z pomocą w realizacji pomysłu przyszła mi prezentacja multimedialna, której obejrzenie stanowiło pierwszy etap zwiedzania. Najpierw opowiedziałam historię Domu, jego związków z Janem Pawłem II, a reszty dopełniła wyobraźnia. Dzięki niej Dom zamienił się w wyspę skarbów, na której ukryte zostały cenne przedmioty. Żeby je odkryć, trzeba było zapamiętać ich wygląd i zadać pytania dotyczące związanych z nimi ciekawostek. Później wyruszyliśmy w „podróż”. Przechodząc od jednej gabloty do drugiej, przemierzając kolejne pomieszczenia Ośrodka Pontyfikatu dzieci starały się jak najszybciej wyszukać widziany wcześniej na zdjęciu przedmiot i zadać odpowiednie pytanie. Byłam pod wrażeniem ich bystrości i trafnych odpowiedzi. Gdy opowiadałam o tym, jak rodziły się pomysły powstania niektórych darów, o okolicznościach ich

Ciąg dalszy

przekazania, o spotkaniach ofiarodawców z Janem Pawłem II - twarze dzieci zmieniały się, raz poważniały, innym razem wyrażały zdziwienie, zadumę. Wiedziałam, że młodzi podróżnicy bezbłędnie czytają wśród niedomówień, wykraczają poza podawane przeze mnie fakty, miejsca, lata i odkrywają wspólny rdzeń wielu historii. Relacje ze spotkań z Papieżem ostatecznie zmieniły się w opowieść o Bożych ingerencjach w historie wielu ludzi, o ich nawróceniach, przemianach i powrotach do Boga. Poszukiwanie skarbów stało się odkrywaniem miłosiernego oblicza Ojca.

Dla mnie poniedziałkowe spotkanie miało jeszcze inną wymowę. Przy pożegnaniu jedna z najmłodszych uczestniczek wyprawy, (ta która ze względów praktycznych „poszukiwała skarbów" niesiona przeze mnie na rękach), stojąc na wprost mnie, z zadartą głową i wyrzutem w głosie powiedziała: „Szukałam cię...". To prawda, po zwiedzaniu zwieńczonym wspólnym zdjęciem i krótkiej zabawie na podwórku, rozstaliśmy się. Wir wspólnych gier i biegania porwał poszukiwaczy, uniósł i rozproszył wśród wiosennej zieleni. Wtedy przy okazji słyszanego wyrzutu, jak echo odezwał się we mnie inny głos – pytanie nieznajomego ogrodnika z Janowej Ewangelii, skierowane do płaczącej przy pustym grobie Marii Magdaleny: „Kogo szukasz?" (J20,15). Nagle zrozumiałam: tego wielkanocnego dnia Pan szukał mnie w spotkaniu z najmłodszymi. A ja kogo szukałam?

s. Julia Knurek

NASZA NOWOŚĆ WYDAWNICZA

Fragment recenzji ks. prof. Janusza Lekana

„Uważna lektura tej książki przyniesie niewątpliwie wiele owoców w budowaniu mocnej tożsamości współczesnych kapłanów. Tym bardziej że jak w każdej epoce, tak i teraz tożsamość ta narażona jest na wiele pokus i niebezpieczeństw. Uniwersalizm przedstawionego tematu sprawi również, iż treść tu podjęta może stać się miejscem spotkania kapłanów i wiernych świeckich, powołanych przez Jezusa do świętości. Błogosławieństwa są bowiem Chrystusową konstytucją dla każdego, kto odpowiada na Jego powołanie".

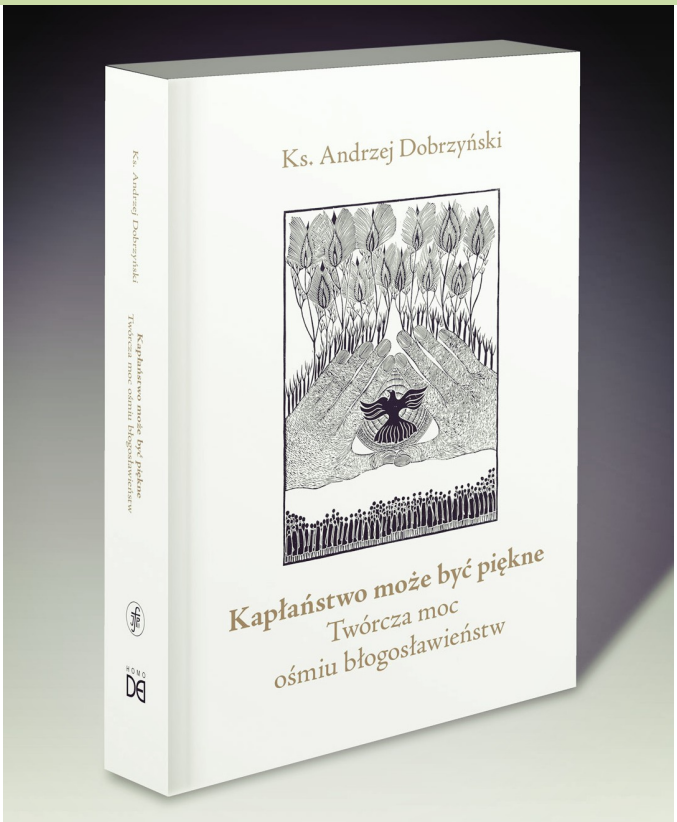

Książka przygotowana w Ośrodku Dokumentacji i Studium Pontyfikatu, wydana staraniem Fundacji Jana Pawła II, opublikowana przez Wydawnictwo "Homo Dei" w Krakowie.

Biblioteczny dział Ośrodka zawierający dysertacje naukowe wzbogacił się o kolejną pozycję. Jest nią praca licencjacka ks. Fernanado A. Sousa, doktoranta z Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego. Temat dysertacji dotyczy historii i teologii procesu „oczyszczania pamięci", który Jan Paweł II zainicjował przygotowując Kościół do wejścia w trzecie tysiąclecie. Chodziło o wyznanie win i żalu, za popełnione przez ludzi Kościoła grzechy, zło, zaniedbania z przeszłości, by wejść w trzeci tysiąclecie chrześcijaństwa z czystym sumieniem. Ks. Sousa przygotował swoją pracę naukową, korzystając z bogatego materiału źródłowego zgromadzonego w bibliotece i archiwum naszego Ośrodka.

Na Akademii "Ignatianum" w Krakowie otworzono przewód doktorski "Kulturotwórcza rola Fundacji Jana Pawła II (1981-2014)". Doktorantem jest Radosław Janica, a promotorem pracy prof. dr hab. Dariusz Rott. Natomiast ks. dr Andrzej Dobrzyński pełni rolę promotora pomocniczego.

SMUGI ŚWIATŁA

„Faustyno, jak przedziwna była twoja droga" – ta refleksja wypowiedziana 18 kwietnia 1993 r. przez Jana Pawła II podczas beatyfikacji polskiej zakonnicy musiała również towarzyszyć artyście Piotrowi Moskalowi, któremu polecono namalowanie obrazu przyszłej błogosławionej. Miał to być projekt wizerunku beatyfikacyjnego, który zostanie odsłonięty po wygłoszeniu przez Papieża uroczystej formuły. Zadanie okazało się prawdziwym wyzwaniem - bo jak na niewielkim kawałku płótna zawrzeć tajemnicę człowieka, jego świętego życia? Po jakie barwy sięgnąć, co wyeksponować, a co przesunąć na dalszy plan? Szkice, kolejne próby, szukanie inspiracji... I ostateczny efekt. Na odwrocie malarz zamieścił informację: „1992/3 Studium do Obrazu Beatyfikacyjnego Siostry Faustyny", jak gdyby wciąż niepewny owocu swej pracy.

W centrum płótna widzimy stojącą postać siostry Faustyny, zwróconą nieco w lewo, z twarzą ujętą frontalnie, modelowaną realistycznie. W dłoniach, na wysokości serca, w geście prezentacji trzyma obraz Jezusa Miłosiernego. Stoi obok, a właściwie tuż za wizerunkiem, jakby chciała częściowo ukryć się za Jezusem. Ostatecznie nie wiadomo, kto jest na pierwszym planie: Faustyna czy On? Kolorystyka kompozycji z dominującymi odcieniami szarości i brązu zdaje się nawiązywać do szarej codzienności zakonnego życia, zwykłych prac, obowiązków. Jedynie środek rozświetlają dwie jasne smugi wypływające z piersi Jezusa – tak jak jasne były chwile spotkań i rozmów s. Faustyny z Miłosiernym. Choć szarości jest więcej, świetliste centrum przyciąga wzrok. Smugi, intensywne u źródła, przy końcach przerzedzają się i zanikają nad umieszczonym u Jego stóp napisem: „Jesu in Te

confido" (Jezu, ufam Tobie). Być może w tych słowach artysta chciał zawrzeć przesłanie obrazu. Jak promień światła przebija najgęstsze chmury, tak akt zawierzenia Jezusowi, pośród największej ciemności, przenika do ludzkiego życia, przynosząc nadzieję, dodając otuchy i rozjaśniając drogi.

I jeszcze jeden znaczący szczegół – tło kompozycji, będące historycznym dopowiedzeniem. W głębi obrazu widoczne są ciemne kontury budynków związanych z miejscami, w których żyła s. Faustyna. W prawym górnym rogu Bazylika św. Piotra widziana przez nią w wizji opisanej w „Dzienniczku", na wiele lat przed wyniesieniem na ołtarze: „(...) I ujrzałam się naraz w Rzymie w kaplicy Ojca Świętego, i równocześnie byłam w kaplicy naszej, a uroczystość Ojca Świętego i całego Kościoła była ściśle złączona z naszą kaplicą i w szczególny sposób z naszym Zgromadzeniem; i równocześnie wzięłam udział w uroczystości w Rzymie i u nas."

Obraz artysty wraz z dwoma innymi został przedstawiony Kongregacji ds. świętych, by tam zadecydowano, który z nich najbardziej spełnia wymagania stawiane tego typu wizerunkom. Ostatecznie wybór padł na inną kompozycję, a praca Piotra Moskala została ofiarowana Janowi Pawłowi II. Od 2003 r. można ją oglądać w naszym Ośrodku.

s. J.K.

Pielgrzymowanie z „wyobraźnią miłosierdzia”

W trwającym już Roku Miłosierdzia Ojciec Święty Franciszek wyznał wobec kapłanów diecezji rzymskiej, że idea ta dojrzewała stopniowo. „Temat miłosierdzia narastał w Kościele przez ostatnich kilkadziesiąt lat. Mówił już o tym Paweł VI, lecz prawdziwe podwaliny pod obecny jubileusz położył św. Jan Paweł II swym nauczaniem, kanonizacją s. Faustyny i ustanowieniem Niedzieli Bożego Miłosierdzia.”

W trosce o coraz głębsze przeżywanie tego daru warto więc powracać do cennych wskazówek, które zostały przekazane Kościołowi na przełomie tysiącleci. Kiedy św. Jan Paweł II przygotowywał Kościół i świat na Jubileusz Roku 2000, ukazał cztery kierunki pielgrzymowania, gdzie można było uzyskać łaskę odpustu zupełnego: najpierw Ziemia Święta, gdzie sam Jezus głosił Dobrą Nowinę oraz dokonywał cudów miłosierdzia; następnie Rzym i wyznaczone tam przez Papieża bazyliki i świątynie; dalej katedry i wyznaczone przez biskupa kościoły w poszczególnych diecezjach; i czwarty, może najważniejszy kierunek pielgrzymki – do Chrystusa obecnego w cierpiącym człowieku!

Podejmując tę pielgrzymkę: w domu rodzinnym wobec chorych, w sąsiedztwie, szpitalu, hospicjum, można było uzyskać te same łaski odpustu jubileuszowego jak podczas pielgrzymki do Ziemi Świętej czy Rzymu. Takiej „wyobraźni miłosierdzia” uczył nas niestrudzenie św. Jan Paweł II i sam ją tak wytrwale realizował.

Ks. Franciszek Ślusarczyk
Rektor Sanktuarium Bożego Miłosierdzia
w Krakowie-Łagiewnikach

Kontakt:

Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II
Via Cassia 1200
00189 Rzym
Centrala: (+39) 06 303 65 181
Fax: (+39) 06 303 103 99
Email: info@jp2doc.org
Web: www.jp2doc.org
Facebook: https://www.facebook.com/O%C5%9Brodek-Dokumentacji-i-Studium-Pontyfikatu-Jana-Paw%C5%82a-II-w-Rzymie-267060356676505/
Twitter: https://twitter.com/JohnPaul2Rome
YouTube: https://www.youtube.com/channel/UCDcTG5N2h-sOXWd_djRVyfg